

REGERINGENS SKRIVELSE (SKR. 2003/04:9)

SAMMAN-
FATTNING

EU-prioriteringar för att nå miljömålen

REGERINGSKANSLIET

Observera att informationen i faktarutorna är komplement till innehållet i skrivelsen.

Producerad av Miljödepartementet
Grafisk formgivning: Typisk Form designbyrå
Tryck: EO Print AB, 4 000 ex, december 2003,
Papper: Scandia 2000
Foto: Marvy! / Corbis / Scanpix
Artikelnummer: M 2003.07

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Utgångspunkter för det svenska EU-arbetet	5
Prioriterade områden	7
Klimat och luftföroreningar	7
Hållbara konsumtions- och produktionsmönster: kemikalier, inklusive bekämpningsmedel samt resurs- och avfallsfrågor	8
Naturresurser och biologisk mångfald	9
Marin miljö	10
De svenska miljö kvalitetsmålen och EU-arbetet	11
Begränsad klimatpåverkan	11
Frisk luft	11
Bara naturlig försurning	12
Giftfri miljö	12
Skyddande ozonskikt	12
Säker strålmiljö	12
Ingen övergödning	13
Levande sjöar och vattendrag	13
Grundvatten av god kvalitet	13
Hav i balans samt levande kust och skärgård	13
Myllrande våtmarker	14
Levande skogar	14
Ett rikt odlingslandskap	15
Storslagen fjällmiljö	15
God bebyggd miljö	15
Verktyg för att genomföra prioriteringarna	
Lagstiftning	16
Ekonomiska styrmedel	16
Offentlig upphandling	16
Avveckling av miljöskadliga subventioner	16
EU:s fonder	17
Forskning och utveckling	17
Information och miljöledning	17
Rapportering och utvärdering	18

Bakgrund

Regeringens skrivelse »EU-prioriteringar för att nå miljömålen« (skr. 2003/04:9) har sin bakgrund i de 15 miljökvalitetsmålen med delmål som beslutades av riksdagen 1999. Regeringen har ansett att det finns anledning att se över de prioriteringar som riksdagen antagit för miljöarbetet inom EU utifrån dessa mål.

Regeringen gav den 21 februari 2002 Naturvårdsverket i uppdrag att analysera vilka frågor Sverige särskilt borde bevaka och försöka påverka i EU. Arbetet skulle ske i samråd med andra berörda myndigheter. Den 8 oktober 2002 lämnade Naturvårdsverket sin redovisning av regeringsuppdraget. Regeringens skrivelse om EU-prioriteringar överlämnades till riksdagen i oktober 2003.

Regeringen anser att EU-arbetet är viktigt för att Sverige ska kunna uppnå miljökvalitetsmålen.

Regeringens skrivelse om EU-prioriteringar innehåller fyra huvudkapitel:

- ★ Utgångspunkter för det svenska EU-arbetet, bland annat miljökvalitetsmålen ur ett EU-perspektiv, allmänna förutsättningar för miljöarbetet i EU, hållbar utveckling, utvidgningen och erfarenheter av Sveriges arbete i EU.
- ★ Prioriterade områden.
- ★ De svenska miljökvalitetsmålen och EU-arbetet. Skrivelsen kartlägger de 15 miljökvalitetsmålen och vilka EU-frågor som är av betydelse för att dessa mål ska nås.
- ★ Verktyg för att genomföra prioriteringarna.

Utgångspunkter för det svenska EU-arbetet

Prioriteringar i EU-arbetet är nödvändiga för ett offensivt agerande. Erfarenheter från åtta års medlemskap och inte minst av det svenska ordförandeskapet i EU 2001, visar att det är viktigt med ett tidigt och målinriktat agerande. Arbetet inom EU är i ständig förändring. Arbetsformerna utvecklas, bland annat genom utvidgningen av EU som är den största hitintills, och genom att ett målinriktat agerande blir ännu viktigare.

För att de 15 nationella miljö kvalitetsmålen ska uppnås krävs åtgärder på olika nivåer: nationellt, regionalt och globalt. I många fall behövs beslut eller initiativ inom EU för att effekten ska bli den avsedda. Skälen till att ett gemensamt europeiskt agerande krävs kan variera.

- ★ Miljöproblemen är gränsöverskridande och lösningar kan bara uppnås genom ett gemensamt agerande. Det gäller bland annat försurande och gödande luftföroreningar, utsläpp i hav och gränsöverskridande vattendrag samt skydd av flyttfåglar.
- ★ Den inre marknadens funktion innebär i praktiken att miljökrav på produkter är harmoniserade inom EU.
- ★ I internationella processer, som klimatförhandlingarna, är EU en starkare aktör än medlemsländerna var och en för sig.

Genom att aktivt driva miljöfrågor i EU uppnår Sverige, när reglerna blir desamma i alla medlemsländer, inte bara en bättre miljö i Sverige utan i hela unionen. Utvidgningen gör att detta kommer att gälla även anslutningsländernas miljö.

Skrivelsen baserar sig på en analys gjord utifrån de svenska miljö kvalitetsmålen. Dessa mål kan dock inte helt styra Sveriges EU-prioriteringar på miljöområdet. Sverige måste givetvis också ta hänsyn till utvecklingen av EU:s miljöpolitik i stort, till exempel EU:s sjätte miljöhandlingsprogram.

Det sjätte miljöhandlingsprogrammet var en av de högst prioriterade miljöfrågorna under det svenska ordförandeskapet i EU.

Programmet lägger fast riktlinjerna för EU:s miljöpolitik fram till 2012. Programmet bidrar till att miljöhänsyn integreras i alla politikområden och är basen för miljödimensionen i EU:s hållbarhetsstrategi. I programmet anges fyra prioriterade områden:

- ★ klimat
- ★ natur och biologisk mångfald
- ★ miljö, hälsa och livsmiljö
- ★ naturresurser och avfall.

EU:s sjätte miljöhandlingsprogram innebär bland annat

- ⊙ att det fastställs ett långsiktigt klimatmål
- ⊙ att mängden växthusgaser ska stabiliseras till 550 ppm (parts per million, miljondelar)
- ⊙ att 12 procent av den totala energianvändningen 2010 ska bestå av förnyelsebar energi
- ⊙ att förlusterna av biologisk mångfald ska hejdas till 2010
- ⊙ att fiske- och jordbrukspolitiken ska miljöanpassas vid den kommande översynen
- ⊙ att användningen av bekämpningsmedel ska minska betydligt, samtidigt som riskerna minimeras
- ⊙ att sambanden mellan ekonomisk tillväxt och resursutnyttjande måste brytas
- ⊙ att mängden producerat avfall måste minska samtidigt som återvinning och återanvändning prioriteras
- ⊙ att miljöskadliga subventioner, bland annat till fossila bränslen, ska avskaffas
- ⊙ att det i EU:s politik för offentlig upphandling ska vara viktigt att ta miljöhänsyn och att integrera dessa i ett livscykelperspektiv.

Prioriterade områden

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik. Sverige har agerat kraftfullt inom EU för att lyfta upp miljöfrågorna på samma höga nivå som ekonomisk och social utveckling. Till framgångarna hör den EU-strategi för hållbar utveckling som antogs under det svenska ordförandeskapet i EU 2001. Ett annat exempel är Cardiffprocessen, som innebär införande av miljöfrågor i unionens olika politikområden.

Regeringen ger därför fortsatt hög prioritet åt EU:s strategi för hållbar utveckling och åt Cardiffprocessen, och lyfter fram dem som viktiga för att uppnå de svenska miljö kvalitetsmålen. Samtidigt väljer regeringen att insatser inom följande områden ska prioriteras:

KLIMAT OCH LUFTFÖRORENINGAR

Ur klimatsynpunkt är det betydelselöst var på jorden utsläpp av växthusgaser sker. Det är bara en liten del av de globala utsläppen som sker i Sverige. Insatser i andra länder är alltså helt avgörande för möjligheterna att nå Klimatkonventionens mål att undvika farliga klimatförändringar. Detsamma gäller för miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*.

I internationella förhandlingar spelar EU en nyckelroll, dels genom att vara pådrivande under förhandlingarna, dels genom insatser inom unionen. Inom ramen för Klimatkonventionen har EU länge varit den absolut viktigaste pådrivande parten. Detta är delvis ett resultat av svenska ansträngningar.

När effekterna av människans utsläpp av koldioxid blev kända startades inom FN ett arbete för att begränsa dessa utsläpp. Resultatet blev en ramkonvention om klimatförändringar som antogs vid miljökonferensen i Rio de Janeiro 1992, Klimatkonventionen.

Målet för Klimatkonventionen är en halt av växthusgaser i atmosfären som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. I-länderna ska ta ledningen i detta arbete och stödja u-länderna på olika sätt.

Luftföroreningarna är ofta långväga och gränsöverskridande. Miljökrav för utsläpp från fordon är harmoniserade inom EU. Marknära ozon är ett betydligt större hälsohot än man tidigare trott. De höga halterna av marknära ozon i Sverige beror till 90 procent på utsläpp i andra länder. Utsläppen av föroreningar som är försurande har minskat de senaste 15 åren. Fortfarande är dock cirka 15 000 svenska sjöar och omgivande marker skadade av försurning. Det är därför nödvändigt att påverka EU:s regler inom området för luftkvalitet.

HÅLLBARA KONSUMPTIONS- OCH PRODUKTIONSMÖNSTER: KEMIKALIER, INKLUSIVE BEKÄMPNINGSMEDEL SAMT RESURS- OCH AVFALLSFRÅGOR

Vid världstoppmötet i Johannesburg 2002 beslutades att ett internationellt tioårigt ramverk av program för hållbara produktions- och konsumtionsmönster ska utvecklas. EU:s arbete med resurser, avfall och kemikalier ingår som en viktig del i ett sådant ramverk.

EU:s regler på kemikalieområdet omfattar så kallade totalharmoniserade direktiv med små möjligheter till nationella regler som avviker. Därför bedömer regeringen att det är av stor betydelse att Sverige har en starkt pådrivande roll i det fortsatta lagstiftningsarbetet, både i frågor om kemikalier och bekämpningsmedel.

EU-lagstiftningen måste påverkas för att Sverige ska uppnå miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö*. Europeiska kommissionen har presenterat ett förslag till ny kemikalielagstiftning, REACH (Registration Evaluation and Authorisation of Chemicals). I praktiken innebär REACH att både nya ämnen och redan existerande ämnen ska registreras, bedömas och godkännas. Ansvaret för att ta fram kunskap om ämnens egenskaper läggs på industrin. Denna information ska registreras i ett gemensamt EU-register. Regeringens ambition är att den nya lagstiftningen ska genomsyras av försiktighets- och ersättningsprincipen. Inga kemikalier ska introduceras som inte noggrant har prövats.

Varor påverkar miljön över gränserna. Regeringen vill därför skapa en produktpolitik som ger förutsättningar för en effektiv inre marknad med ökad handel samt starkt skydd för människors hälsa och för miljön. Sverige bör aktivt medverka i kommissionens arbete med en integrerad produktpolitik och strategier för resursanvändning och avfallsåtervinning.

NATURRESURSER OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Naturvårdsverket har redovisat ett uppdrag om att ta fram ett förslag till ett 16:e miljö kvalitetsmål om biologisk mångfald. Regeringen planerar att återkomma till riksdagen senast år 2005 med ett förslag.

Begreppet biologisk mångfald används oftast för att betona värdet av variationsrikedom hos det levande. Man brukar tala om biologisk mångfald på tre olika nivåer:

- mångfalden av ekosystem
- mångfalden av arter, inklusive samspelet mellan arter
- genetisk variation inom och mellan enskilda bestånd.

Natura 2000 är ett nätverk som håller på att byggas upp inom EU. Syftet är att bevara naturtyper och livsmiljöer för arter som EU-länderna har kommit överens om att bevara. Sverige är bland de länder som anmält flest områden. Mycket arbete har lagts ned på att förankra förslagen till områden hos markägare, kommuner och myndigheter. I Sverige samordnar Naturvårdsverket arbetet med att skapa Natura 2000-nätverket.

I det sjätte miljöhandlingsprogrammet slog EU fast att förlusten av biologisk mångfald ska stoppas senast år 2010. Detta mål underströks av världstoppmötet i Johannesburg. Arbetet inom EU med att nå målet för 2010 liksom för att nå en hållbar utveckling bygger på att naturresurserna förvaltas samt att den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras på ett långsiktigt hållbart sätt. Arbetet med biologisk mångfald och kulturmiljövärdena ingår idag i de flesta av de nationella miljö kvalitetsmålen.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik påverkar flera miljö kvalitetsmål: *Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Levande sjöar och vattendrag*.

Sverige måste agera inom den gemensamma jordbrukspolitiken så att det tas ytterligare miljö hänsyn som ökar möjligheterna att nå mål och delmål. Samma sak gäller för den gemensamma fiskepolitiken inom EU. Sverige måste därför prioritera arbetet inom EU för att kunna uppnå delmålen för den svenska biologiska mångfalden. Detta arbete är ännu viktigare ur ett utvidgningsperspektiv.

Sverige bör också arbeta inom EU för att undvika att främmande arter och bestånd negativt påverkar möjligheterna att nå dessa miljö kvalitetsmål.

MARIN MILJÖ

Många av Sveriges kust- och havsområden är starkt påverkade av övergödning, miljögifter, överfiskning och fysisk exploatering. Utvecklingen går fortfarande åt fel håll i havsområdena. Regeringen vill därför högprioritera Sveriges arbete med marina frågor inom EU. Samtidigt har miljösituationen förbättrats påtagligt i många kustområden. Möjligheterna att lösa de ovan nämnda problemen och nå generationsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* är beroende av ett utvecklat EU-samarbete. Sverige måste genom EU driva havsmiljöfrågor i internationella marina konventioner. Sverige lägger även stor vikt vid kommissionens kommande strategi för att skydda och bevara den marina miljön.

De svenska miljökvalitetsmålen och EU-arbetet

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Internationellt samarbete är nödvändigt för att miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* ska kunna nås. Sverige bör arbeta för att förhandlingar om internationella krav inleds snarast för perioden efter Kyotoprotokollets första förbindelseperiod 2008–2012. Sverige bör via EU arbeta för att samtliga industriländer och utvalda u-länder agerar så att klimatkonventionens långsiktiga mål kan nås. Det gemensamma europeiska arbetet bör bestå av insatser som lönar sig att samordna på EU-nivå och de ska stärka EU:s trovärdighet i internationella förhandlingar.

Under samlingsnamnet Europeiska programmet mot klimatförändringar ECCP (The European Climate Change Program), startades 2000 en rad aktiviteter inom klimatområdet. Syftet med insatserna är att bidra till att EU ska nå sin förbindelse under Kyotoprotokollet.

FRISK LUFT

För att miljökvalitetsmålet *Frisk luft* ska nås behövs fortsatt hög prioritering av arbetet inom EU. Bland annat krävs att Sverige aktivt medverkar i arbetet med att ta fram en EU-strategi mot luftföroreningar, det så kallade CAFE-programmet (Clean Air for Europe). Sverige bör vara pådrivande inom EU:s arbete med avgaser och bränsle genom att formulera nya målsättningar.

BARA NATURLIG FÖRSURNING

För att miljökvalitetsmålet *Bara naturlig försurning* ska nås behövs en fortsatt hög prioritering inom EU. Detta beror på att en stor del av de försurande utsläppen kommer från andra länder än Sverige. Även här måste Sverige delta aktivt i arbetet med EU-strategin för luftföroreningar, CAFE.

GIFTFRI MILJÖ

Möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* beror i hög grad på utvecklingen av regler i EU. På sikt behövs strängare regler i EU för kemikalier inklusive bekämpningsmedel. Arbetet med lagstiftningen om kemikalier och bekämpningsmedel måste därför prioriteras högt.

SKYDDANDE OZONSKIKT

För att miljö kvalitetsmålet *Skyddande ozonskikt* ska nås behövs fortsatt hög prioritering inom EU. Sverige bör verka för att EU driver på det internationella arbetet med att snabbare avveckla det som finns kvar av produktion och konsumtion av ämnen som bryter ned ozon. Här ingår skärpt avtrappning av användningen av väteklorfluorkarboner (HCFC) i u-länderna.

Det är därför viktigt att stärka u-ländernas möjligheter att genomföra sina löften. En snabbare procedur för att lägga till nya ämnen under Montrealprotokollet är också viktig.

Montrealprotokollet är en internationell konvention som antogs i Montreal 1987.

Konventionen reglerar ozonnedbrytande ämnen som:

- ⊙ klorfluorkarboner/»hårda freoner«, CFC (Chlorofluorocarbon),
- ⊙ väteklorfluorkarboner/»mjuka freoner«, HCFC (Hydrochlorofluorocarbon)
- ⊙ metylbromid.

SÄKER STRÅLMILJÖ

Miljö kvalitetsmålet *Säker strålmiljö* uppnås enligt regeringens uppfattning genom nationella åtgärder. På strålskyddsområdet finns också internationellt samarbete. Inom ramen för EU-arbetet anser regeringen att följande frågor bör prioriteras:

- ★ EG-direktiv för klassificering av fast radioaktivt avfall och förorenade produkter som inte har att göra med kärnkraft.
- ★ Stöd till säkerhets- och strålskyddsarbete i anslutningsländerna och i Ryssland.
- ★ Ökad kunskap om möjliga hälsorisker med elektromagnetisk strålning, särskilt när många utsätts för strålning.

INGEN ÖVERGÖDNING

Om miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning* ska nås, måste hög prioritet ges åt att utformningen av den gemensamma jordbrukspolitiken leder till minskade fosfor- och kväveutsläpp från jordbruket, särskilt till vattenmiljöer. Utvidgningen av EU ska leda till mindre närsalter i Östersjön. Viktigt är också att arbetet med att införa relevanta rättsakter inom EU som påverkar övergödningen på land och vatten. Det kan gälla utsläpp av kväveoxider och andra gödande ämnen från bland annat trafiken.

LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Delmålen för miljö kvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag* förutsätter fler nationella åtgärder för att EU-medlemsstaterna ska kunna uppfylla sina skyldigheter i arbetet med att bevara och vårda Natura 2000-områden med sjöar och vattendrag. EU:s riktlinjer för införande av främmande arter bör skärpas enligt konventionen om biologisk mångfald. Regeringen lägger även tyngd på att se till att minska utsläppen inom EU av försurande och gödande ämnen.

GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Det är särskilt viktigt att inom EU bidra till arbetet med att reglera bekämpningsmedel som är skadliga för miljön, för att nå miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. EU-arbetet med ramdirektivet för vatten ska stärka de kvalitetskrav som redan finns för grundvatten och anpassa dem till svenska förhållanden.

HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

Sverige fäster stor vikt vid Europeiska kommissionens arbete med att arbeta fram en strategi för att skydda och bevara den marina miljön och för att skapa nätverk av skyddade områden. Strategin ska läggas fram 2005 och förväntas vara ett användbart instrument för att miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*.

Arbetet med att minska andra länders utsläpp av närsalter måste intensifieras. Sverige ska också aktivt arbeta för en gemensam och uthållig fiskepolitik som kontrolleras effektivt. Sverige bör även driva frågan om att Östersjön behöver strängare regler än andra havsområden när det gäller utsläpp som förorenar från sjöfarten. Detta gäller även krav på rening av barlastvatten och sjöfartens utsläpp av kväveoxider. Sverige ska tillsammans med de andra EU-länderna arbeta för

att den konvention om barlastvatten som behandlas inom FN:s sjöfartsorganisation IMO, (International Maritime Organisation), kan antas under 2004. Det är också viktigt att Sverige driver frågan om att införa miljödifferenterade avgifter för farleder och hamnar inom EU.

Farledsavgifterna i Sverige är sedan den 1 januari 1998 differentierade beträffande fartygens utsläpp av svavel och kväveoxider. Enligt Sjöfartsverket har det medfört att de flesta stora färjor som regelbundet trafikerar svenska hamnar har installerat avgasrening som sänkt kväveoxidutsläppen.

MYLLRANDE VÅTMARKER

För att uppnå miljö kvalitetsmålet *Myllrande våtmarker* behövs framför allt nationella insatser för att skydda och återställa våtmarker i odlingslandskapet. Sverige bör därför inom EU arbeta för att varken den gemensamma jordbrukspolitiken eller olika direktiv motverkar målet. Sverige bör stödja att EU ska bli medlem i den internationella konventionen om våtmarker, Ramsarkonventionen. Ett annat viktigt arbete är det som handlar om hållbart nyttjande och bevarande av gränsöverskridande djurbestånd av fåglar och fiskar.

LEVANDE SKOGAR

Miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* kan genomföras effektivt genom nationella beslut, insatser och åtgärder. Området är gynnat i den nationella naturvårdspolitiken. Detta mål är beroende av insatserna inom andra målområden, främst *Myllrande våtmarker* och *Bara naturlig försurning*. Samarbete inom EU måste skötas med hänsyn till den så kallade subsidiaritetsprincipen. Denna princip innebär att EU ska utföra åtgärder endast om dessa är mer effektiva än de som kan göras på nationell, regional eller lokal nivå. Den kallas ibland för närhetsprincipen.

Inom EU bör Sverige främst verka för att dessa miljö kvalitetsmål kan uppnås, till exempel genom att motverka luftföroreningar. Sverige bör arbeta aktivt för att insatser för miljöövervakning och gemensamma aktiviteter utformas så att de ger mervärde med nationella övervakningssystem.

ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap* är direkt beroende av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Sverige bör därför verka för att de allmänna produktions- och direktstöden avvecklas på sikt och ersätts med riktade, väl motiverade och målrelaterade stöd. Dessa stöd bidrar till att jordbrukets negativa miljöeffekter minskar. Samtidigt ökar de positiva miljöeffekterna, bland annat hävden och bevarandet av odlingslandskapet med dess höga natur- och kulturmiljövärden.

STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ

Miljökvalitetsmålet *Storslagen fjällmiljö* kan framför allt uppnås med nationella insatser. I EU-arbetet bör Sverige verka för att regler tas fram som begränsar buller från terrängkörningsskotrar. Det är också viktigt att Sverige, inom ramdirektivet för vatten, skapar ett system som gör insatser möjliga också i våra grannländer.

GOD BEBYGGD MILJÖ

Under miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* är det framför allt övergripande frågor om produkter och avfall i ett livscykelperspektiv som kräver ett omfattande arbete på EU-nivå. I arbetet ingår att medverka i kommissionens arbete med att utforma en integrerad produktspolitik (IPP). Inom byggområdet är energi- och inomhusmiljö viktigt. Sverige bör arbeta för att föra in miljö, hälsa och livscykelänkande i byggproduktdirektivet. Även energianvändning i byggnader och bullerkrav på transportmedel är centrala i EU-arbetet. Frågor om strategier för resurshantering och avfallsåtervinning är också viktiga.

Verktyg för att genomföra prioriteringarna

LAGSTIFTNING

Regeringen anser att lagstiftning och tillämpning av EU-rätten är viktiga styrmedel för att genomföra EU:s miljöpolitik när det gäller att anta nya rättsakter och för att de efterlevs.

EKONOMISKA STYRMEDEL

Sverige bör verka för att miniminivåer för miljörelaterade skatter införs på EU-nivå inom fler områden. Det är även viktigt att miniminivåerna är lämpliga och att nya marknadsbaserade styrmedel, som till exempel handel med utsläppsrätter, införs i större utsträckning inom EU.

Syftet med ekonomiska styrmedel på miljöområdet är att miljökostnaden ingår i priset på varor och tjänster som påverkar miljön. Den som förorenar miljön ska betala för detta. Inte minst skattesystemets utformning har betydelse för miljöstyrningen.

OFFENTLIG UPPHANDLING

Sverige bör fortsätta att påverka utformningen och tolkningen av EG:s lagstiftning om offentlig upphandling så att den ger möjlighet att ställa miljökrav.

AVVECKLING AV MILJÖSKADLIGA SUBVENTIONER

Subventioner som är skadliga för miljön och som motverkar en hållbar utveckling bör avskaffas. Om de inte avskaffas bör de reformeras. Reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken bör bland annat främja en hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion. Fiskeripolitiken inom EU bör förändras så att stöden gynnar ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna.

EU:S FONDER

Hållbar utveckling bör även i fortsättningen vara det övergripande målet för sammanhållningspolitiken. Utvidgningen av EU ställer stora krav på utjämning av levnadsstandarden mellan nya och gamla medlemsstater. Det krävs också insatser för att förbättra miljön i de nya medlemsstaterna. När bestämmelserna för EG:s regional- och strukturpolitik, biståndspolitik och andra gemensamma politikområden ses över, bör Sverige verka för att även de nationella miljömålen uppfylls.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Svenska forskares deltagande i EU:s ramprogram för forskning och utveckling bör gynnas när det gäller miljö- och hållbarhet. Våra myndigheter bör agera för detta. Regeringen kommer att överväga hur man vid det kommande nationella centret för miljöteknik bäst kan ta tillvara de idéer som väntas komma i kommissionens arbete kring en handlingsplan för miljöteknik.

INFORMATION OCH MILJÖLEDNING

Regeringen vill att Sverige ska arbeta för en strategi för miljömärkning inom EU. Strategin kan bli en viktig vägledning för konsumenterna. En fortsatt samordning av EU-blomman och den nordiska Svanen bör också främjas. Miljömärkningens uppgift är att vägleda konsumenterna och inköpare när de väljer miljöanpassade produkter. Miljömärkning är också ett viktigt verktyg i arbetet för en hållbar utveckling.

Sverige bör fortsätta att vara drivande i EU:s arbete med att vidareutveckla miljöledningssystemet EMAS (Eco Management and Audit Scheme), och certifierade miljövarudeklarer, EPD (Environmental Product Declaration).

Syftet med EMAS, som är ett frivilligt system, är att främja organisationers miljöarbete och förse allmänheten med information. All verksamhet kan EMAS-registreras. I Sverige är AB Svenska Miljöstyrningsrådet ansvarigt för EMAS. Miljöstyrningsrådet är också ansvarigt för utveckling av certifierade miljövarudeklarer, EPD.

RAPPORTERING OCH UTVÄRDERING

Det nationella arbetet med rapportering och utvärdering bör samordnas med det omfattande utvecklingsarbete som pågår inom EU och internationellt, när det gäller rapportering och utvärdering. Sverige bör verka för att antalet indikatorer begränsas och samordnas såväl inom EU som i andra internationella sammanhang.

15 miljömål

4.

8.

12.

1.

5.

9.

13.

2.

6.

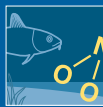
10.

14.

3.

7.

11.

15.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Gifrfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans, levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö

I skrivelsen »EU-prioriteringar för att nå miljömålen« (skr. 2003/04:9), för regeringen fram sina prioriteringar av svenska insatser inom EU:s miljöarbete. Miljömålsstrukturen är en viktig utgångspunkt.

För att uppnå miljö kvalitetsmålen vill regeringen prioritera insatser inom fyra områden. Framför allt lyfter regeringen upp havsmiljön. Sveriges kust- och havsområden är starkt påverkade av övergödning, gifter, överfiskning och exploatering. Möjligheten att lösa dessa problem är till stor del beroende av ett utvecklat EU-samarbete och att Sverige också driver havsmiljöfrågorna i internationella konventioner.

Övriga frågor som regeringen prioriterar är minskade luftföroreningar, minskade utsläpp av växthusgaser och minskad försurning. Regeringen lägger även vikt vid begränsad spridning av kemikalier och bekämpningsmedel samt hantering av avfall. En fortsatt hållbar förvaltning av naturresurser och bevarandet av biologisk mångfald är också viktigt.

Denna broschyr är en sammanfattning av regeringens skrivelse. Om det finns skillnader i texten mellan sammanfattningen och skrivelsen, är det skrivelsen som gäller.

Broschyren finns elektroniskt publicerad på Miljödepartementets webbplats www.miljo.regeringen.se eller i tryckt form att beställa hos Miljödepartementet på tfn 08-405 10 00. Artikelnummer M 2003.07.

REGERINGSKANSLIET

Miljödepartementet

103 33 Stockholm